

**QUICK SCAN NATUURWETGEVING
MELKPOEDERFABRIEK TE BORCULO**

FRIESLAND CAMPINA

1 februari 2013
076865952:A - Definitief
B02014.000057.0100

Inhoud

1	Introductie.....	3
1.1	Gevolgdde werkwijze.....	3
1.2	Plangebied	3
2	Toetsing beschermde natuurwaarden EHS gebied.....	5
2.1	Inleiding.....	5
2.2	Aanwezige natuurwaarden.....	5
2.3	Effecten EHS gebied	6
2.4	Vervolgstappen.....	6
3	Toetsing beschermde natuurwaarden Natura-2000	7
3.1	Inleiding.....	7
3.2	Aanwezig natuurwaarden.....	7
3.3	Effecten Natura-2000 gebied	7
3.4	Conclusie en Vervolgstappen	8
4	Beschermde soorten.....	9
4.1	Inleiding.....	9
4.2	Aanwezige beschermde soorten	9
4.2.1	Vaatplanten.....	9
4.2.2	Broedvogels	9
4.2.3	Zoogdieren.....	10
4.2.4	Amfibieën en reptielen.....	10
4.2.5	Vissen, insecten en ongewervelden.....	11
4.3	Gevolgen flora- en faunawet.....	11
4.4	Voorkomen en beperken van schade	12
4.5	Vrijstelling en ontheffing	13
4.6	Conclusie en Vervolgstappen	14
5	Conclusies en aanbevelingen	15
5.1	Conclusies.....	15
5.2	Vervolgstappen.....	15
Bijlage 1	Provinciaal beleidskader Ecologische Hoofdstructuur Provincie Gelderland.....	16
Bijlage 2	Wettelijk kader Natuurbeschermingswet 1998.....	17
Bijlage 3	Wettelijk kader flora- en faunawet	20

1

Introductie

Friesland Campina is voornemens een nieuwe melkpoederfabriek te realiseren. Een van de daarvoor geschikte locaties ligt in Borculo. Het terrein is gelegen aan de rand van Borculo en bestaat uit akkerland. Dit gebied is reeds in bezit bij Friesland Campina en vormt een potentiële vestigingslocatie. Aangrenzend aan het gebied ligt een andere fabriek van Friesland Campina.

De juridische bescherming van de Nederlandse natuur is in hoofdlijn geregeld via twee sporen. De soortenbescherming, welke landelijk is geregeld onder de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming waarbinnen de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur de belangrijke kaders zijn. Bij ruimtelijke planvorming is toetsing aan beide kaders altijd noodzakelijk. Deze Quick scan behandelt de effecten van bovenstaande toetsingskaders. Op basis hiervan kan worden bepaald of nader ecologisch onderzoek en eventuele maatregelen/ontheffingen noodzakelijk zijn.

1.1 GEVOLGDE WERKWIJZE

Het onderzoek voor deze Quick scan bestaat uit een bureaustudie en veldbezoek. Een veldbezoek naar mogelijk voorkomende soorten is uitgevoerd op vrijdag 14 december 2012 door Rosanne van Oudheusden MSc en Maaïke Groendijk BSc. Bij de bureaustudie zijn verspreidingskaarten en websites met soorteninformatie geraadpleegd. Er is bepaald welke beschermde soorten (mogelijk) in het vestigingsgebied van Friesland Campina voorkomen en of overtredingen van de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en EHS aan de orde zijn. Ook wordt beoordeeld of gedetailleerder vervolgonderzoek noodzakelijk is.

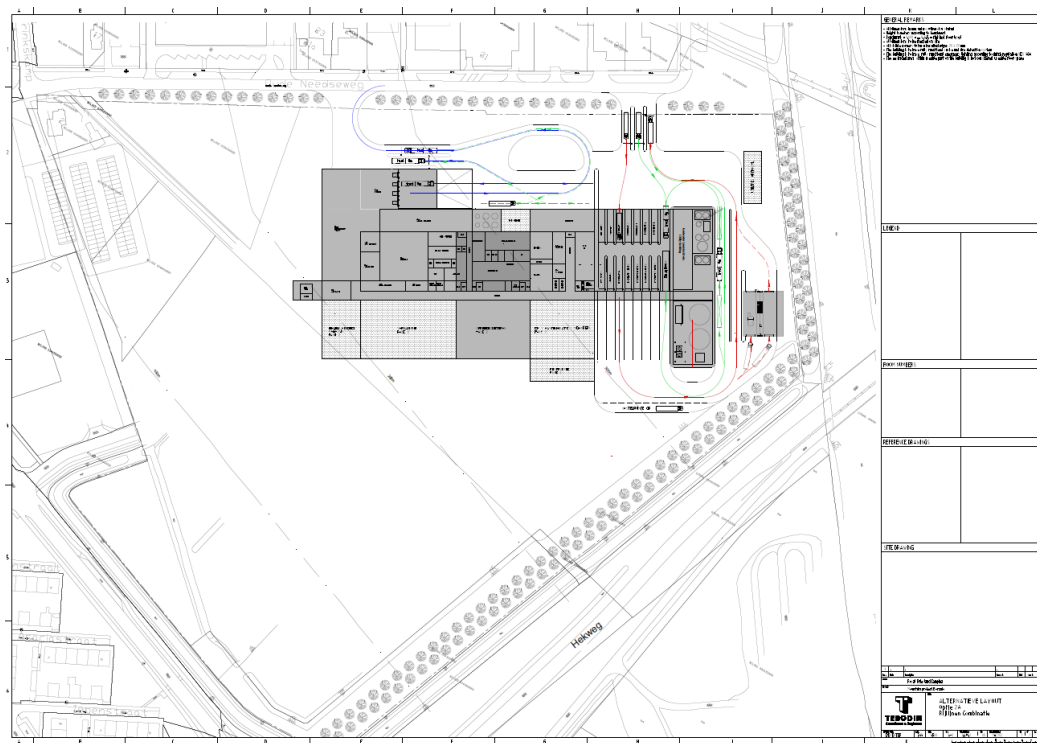
1.2 PLANGEBIED

Het plangebied ligt aan de oostkant van de stad Borculo (zie figuur 1). Het gebied bestaat uit maisakker en wordt begrensd door de provinciale weg N315 in het oosten, een woonwijk in het zuiden, industrie- en bedrijventerrein de Lichtenhorst in het westen en de rivier de Berkel in het noorden. De randen van het gebied worden begrensd door bomen van verschillende leeftijd en grootte. Ten zuiden van het plangebied zijn verschillende kleinere boomsoorten aangetroffen. Aan de oostkant van het gebied, is een klein talud aanwezig, met meerdere bomen en struiken. Langs het kanaal ligt een bosschage met meerder bomen en struiken. Er bevindt zich een kleine greppel in het gebied met riet en kleine oeverplanten. Deze zal worden gedempt bij de bouw van de melkpoederfabriek. Aan de zuidwestkant staat een huis en een schuurtje in het plangebied. Deze zijn particulier bezit en blijven behouden bij de bouw van de fabriek.

Figuur 1. Plangebied melkpoederfabriek en omgeving.

De toekomstige melkpoederfabriek moet plaats bieden aan maximaal twee torens van elk 50 meter hoog, waarin de melk tot poeder wordt gedroogd. De locatie van de vestiging in het terrein, is weergegeven in figuur 2.

Figuur 2. Overzicht locatie melkpoederfabriek in omgeving.

2

Toetsing beschermde natuurwaarden EHS gebied

2.1 INLEIDING

Om de natuur in Nederland weer tot een goed functionerend ecologisch netwerk te maken, wordt de EHS begrensd en aangelegd, als netwerk van bestaande en nieuwe natuur. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken van de EHS. Het provinciaal beleidskader van de EHS van de provincie Gelderland staat beschreven in bijlage 1.

Figuur 3. Begrenzing EHS rond plangebied.

2.2 AANWEZIGE NATUURWAARDEN

Zoals te zien is in Figuur 3 is de rivier de Berkel, direct ten noorden van het plangebied, onderdeel van de EHS, te weten een ecologische verbindingzone. Stroomafwaarts behoren delen van de Berkel ook tot dezelfde verbindingzone. Ten zuidoosten van het plangebied is eveneens een ecologische verbindingzone aanwezig, bestaande uit loofbos en een plas ontstaan door afgraving.

2.3 EFFECTEN EHS GEBIED

Er zal geen ruimtebeslag plaatsvinden op de EHS. Alle activiteiten vinden immers plaats buiten de als EHS begrensde gebieden.

Mogelijk kunnen zich in de aanleg- en gebruiksfase effecten voordoen als licht- of geluidsverstoring, via externe werking. De bescherming van de EHS beperkt zich echter tot activiteiten binnen de EHS. Effecten van de melkpoederfabriek op EHS zijn daarmee uitgesloten.

2.4 VERVOLGSTAPPEN

Er hoeven geen vervolgstappen te worden genomen voor de aangrenzende en omliggende EHS gebieden.

3

Toetsing beschermde natuurwaarden Natura-2000

3.1 INLEIDING

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld, te weten Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Het wettelijke kader van de Natuurbeschermingswet 1998 staat beschreven in bijlage 2.

3.2 AANWEZIG NATUURWAARDEN

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Stelkampsveld ligt op 2 km afstand van het gebied, aan de andere kant van Borculo. Het bestaat uit een kern met heide, vennen en schraallandvegetaties met daaromheen een kleinschalige afwisseling van bosjes en landbouwgronden¹. De beschermde habitattypen in dit gebied zijn vooral afhankelijk van regionale en lokale grondwaterstromen.

Het Natura-2000 gebied Teeselinkven bevindt zich op een afstand van circa 8 km. Het Teeselinkven is een ven omringd door natte en droge heide temidden van intensief gebruikte landbouwgronden².

Overige via de Natuurbeschermingswet beschermde natuurgebieden bevinden zich op een grotere afstand dan 10 km.

3.3 EFFECTEN NATURA-2000 GEBIED

De melkpoederfabriek zorgt voor stikstofuitstoot, wat kan leiden tot een verhoogde stikstofdepositie in de omgeving. Dit kan leiden tot verzuring en vermessing van de habitattypen in de Natura-2000 gebieden Stelkampsveld en Teeselinkven. De meeste habitattypen in het Natura-2000 gebied Stelkampsveld zijn zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Alle habitattypen van het Teeselinkven zijn zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Nader onderzoek naar de effecten van stikstofdepositie in deze gebieden is noodzakelijk om te beoordelen of hierdoor significant negatieve effecten kunnen optreden. Hiervoor zijn depositieberekeningen uitgevoerd, deze worden in een aparte notitie besproken.

De melkpoederfabriek zal geen grond- of oppervlaktewater onttrekken; afvalwater zal enkel worden geloosd op het riool. De effecten van verzoeting, verzilting, verontreiniging, verdroging, vernatting, verandering in stroomsnelheid, verandering in overstromingsfrequentie en verandering in dynamiek van het substraat zullen daarom niet voorkomen. Negatieve effecten op de Natura-2000 gebieden Stelkampsveld en Teeselinkven via grond- of oppervlaktewaterstroming kunnen zodoende worden uitgesloten.

¹ KiWa Water Research/EGG-consult, 2007. Knelpunten- en kansanalyse Natura-2000 gebied 60 – Stelkampsveld.

² KiWa Water Research/EGG-consult, 2007. Knelpunten- en kansanalyse Natura-2000 gebied 59 – Teeselinkven.

Oppervlakteverlies, versnippering, verandering in populatiedynamiek en bewuste verandering in soortensamenstelling is niet van belang omdat het plangebied niet in of direct naast Natura-2000 gebieden ligt. Overige negatieve effecten op de Natura-2000 gebieden Stelkampsveld en Teeselinkven door geluid, licht, trilling, optische verstoring of mechanische effecten kunnen, gezien de afstand, worden uitgesloten.

3.4 CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN

- Nader onderzoek naar de effecten van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden Teeselinkven en Stelkampsveld is noodzakelijk om te bepalen of dit significante effecten tot gevolg heeft. Hiervoor zijn depositieberekeningen uitgevoerd, deze worden in een aparte notitie besproken.
- Overige effecten door de melkpoederfabriek op de Natura-2000 gebieden zijn uitgesloten;

4

Beschermde soorten

4.1 INLEIDING

De Flora- en faunawet regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. Het wettelijke kader van de Flora- en faunawet staat beschreven in bijlage 3. In onderstaande paragrafen wordt een overzicht gegeven van de beschermde soorten die op de vestigingslocatie van de melkpoederfabriek (kunnen) voorkomen. Dit is bepaald aan de hand van veldbezoek in en een bureaustudie over het gebied.

4.2 AANWEZIGE BESCHERMDE SOORTEN

4.2.1 VAATPLANTEN

Langs de greppel zijn riet en andere kleinere oeverplanten aanwezig. Beschermde vaatplanten zijn niet aangetroffen in het gebied en worden ook niet verwacht.

4.2.2 BROEDVOGELS

Jaarrond beschermde nesten

Steenuil

Steenuil (categorie 1) kan worden uitgesloten in het gebied omdat in de omgeving van het plangebied niet voldoende agrarische gebieden aanwezig zijn die als foerageergebied voor de steenuil kunnen dienen.

Huismus

Aan de rand van het plangebied is een huis gelegen, welke behouden zal blijven bij de bouw van de fabriek. Hier zijn nestkasten voor o.a. huismus (categorie 2) aanwezig.

Categorie 5 vogels

In de bomen aan de randen van het perceel zijn meerdere nesten gevonden. Dit betreft waarschijnlijk nesten van eksters (categorie 5). In het huis gelegen aan de rand van het plangebied, zijn mogelijke nestlocaties voor huiszwaluw en boerenzwaluw (categorie 5) gevonden.

Overige broedvogels

In het plangebied van de melkpoederfabriek kunnen algemeen voorkomende vogelsoorten worden gevonden die kenmerkend zijn voor het stedelijk-agrarische landschap, zoals de merel.

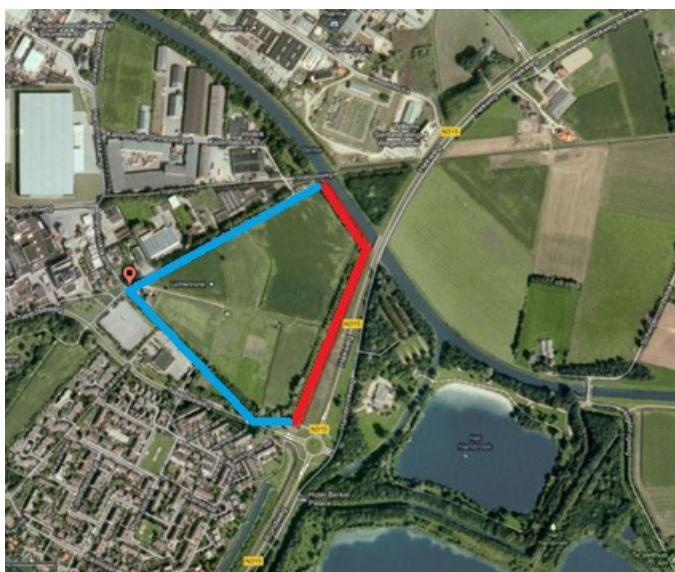
4.2.3 ZOOGDIEREN

Door de geïsoleerde ligging van het plangebied en de geringe beschutting, zal de functie van het gebied als leefgebied van grote zoogdieren beperkt zijn. Ree (flora- en faunawet tabel 1) en das (flora- en faunawet tabel 3) zijn niet waargenomen in het gebied³ en worden ook niet verwacht vanwege de lastige bereikbaarheid van het gebied, beperkte beschutting en verstoring door het verkeer. Steenmarter (flora- en faunawet tabel 2) is niet waargenomen in het gebied³, maar kan niet worden uitgesloten. De steenmarter komt voor op kleinschalige landbouwgebieden met heggen, maar ook in volkomen boomloze gebieden en bij gebouwen⁴. De mol (flora- en faunawet tabel 1) is waargenomen in het plangebied.

Grondgebonden zoogdieren zoals verschillende soorten muis en konijn (flora- en faunawet tabel 1), worden verwacht tussen de struiken aan de rivieroever en op het talud. Bosmuis en huisspitsmuis (flora- en faunawet tabel 1) zijn recentelijk waargenomen in de buurt van het plangebied³.

Vleermuizen

Aan de westkant van het plangebied (Oude Needseweg) staat een bomenrij met oude eikenbomen. Aan de zuidkant van het perceel staan verschillende boomsoorten met holtes in de stam. Beide bomenrijen bieden mogelijkheden voor verblijfplaatsen en vliegroutes voor vleermuizen (flora- en faunawet tabel 3 bijlage IV HR) zoals de watervleermuis, grootoorvleermuis en dwergvleermuis. De overige bomenrijen ten oosten en noorden van het plangebied, kunnen ook dienen als foerageergebied en vliegroute van vleermuizen.

Figuur 4 Structuren geschikt voor vleermuizen. De blauwe lijnen geven de bomenrijen met geschikte bomen voor verblijfplaatsen van vleermuizen weer (tevens geschikt als vliegroute/foerageergebied). De rode lijnen zijn geschikt als vliegroute/foerageergebied.

4.2.4 AMFIBIEËN EN REPTIELEN

In het plangebied worden algemene amfibieënsoorten verwacht zoals groene kikker complex (flora- en faunawet tabel 1). Beschermde amfibieën zijn niet waargenomen⁴ en worden niet verwacht omdat in het

³ Website waarneming.nl: www.waarneming.nl Geraadpleegd 2-1-2012.

⁴ Website zoogdiervereniging: www.zoogdiervereniging.nl/. Geraadpleegd 2-1-2012.

gebied zelf geen poelen aanwezig zijn. Er loopt enkel een greppel door het gebied; deze is slechts voor een klein deel watervoerend.

Het gebied is vrij geïsoleerd gelegen en drassig, reptielen zijn niet waargenomen in het plangebied⁴ en worden ook niet verwacht.

4.2.5 VISSEN, INSECTEN EN ONGEWERVELDEN

Insecten en ongewervelden worden alleen verwacht aan de randen van het gebied en in de buurt van de greppel die door het gebied loopt. Beschermde insecten en ongewervelden worden niet verwacht op de maisakker.

In het plangebied is geen permanent watervoerende watergang aanwezig, beschermde vissen kunnen daarom worden uitgesloten.

4.3 GEVOLGEN FLORA- EN FAUNAWET

De belangrijkste ingrepen met mogelijke gevolgen voor beschermde soorten zijn:

- Grond- en graafwerkzaamheden;
- Verstoring van dieren door fysieke aanwezigheid van mensen en machines, en verstoring door geluid en licht;
- Verwijderen van groenstructuren;
- Dempen van de greppel;
- Verwijderen van bomen;
- Aanbrengen van de nieuwe verharding en gebouwen.

De mogelijke gevolgen voor beschermde soorten door de ingrepen zijn:

- Bij grond- en graafwerkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van (kleine) zoogdieren en amfibieën worden aangetast, individuele dieren kunnen hierbij omkomen;
- Dieren kunnen bij de werkzaamheden onopzettelijk worden gedood;
- Broedende vogels kunnen worden verstoord wanneer werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden;
- Vliegroutes of verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen worden aangetast door het verwijderen van bomen;
- Deel van het foerageergebied van vleermuizen wordt minder geschikt door de aanwezigheid van verlichting;
- Door de aanleg van de fabriek worden permanente verharding en gebouwen geplaatst en zal het gebied minder geschikt zijn als foerageergebied van kleine zoogdieren, steenmarter, huismus en overige broedvogels;

Mogelijke gevolgen voor niet-beschermde soorten kunnen zijn:

- Bij grond- en graafwerkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van (kleine) zoogdieren en amfibieën worden aangetast, individuele dieren kunnen hierbij omkomen;
- Dieren kunnen bij de werkzaamheden onopzettelijk worden gedood;
- Amfibieën en kleine zoogdieren kunnen worden gedood bij het dempen van de greppel;

In tabel 1 staat een overzicht van de waargenomen en mogelijke aanwezige beschermde soorten en de mogelijke effecten van de ingreep op die soorten.

Tabel 1. Voorkomen van soorten op de vestigingslocatie van de melkpoederfabriek en mogelijke effecten.

Soort	Beschermingsstatus Flora- en faunawet	Mogelijke effecten	Overtreden van verbodsbepalingen
Mol, bosmuis, huisspitsmuis, konijn	Tabel I	Onopzettelijk doden van individuen. Verstoring van foerageergebied.	Doden van dieren (art. 9) Verstoring en vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen (art. 11)
Bruine kikker, gewone pad en groene kikker	Tabel 1	Onopzettelijk doden van individuen. Verstoring van foerageergebied.	Doden van dieren (art. 9) Verstoring en vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen (art. 11)
Steenmarter	Tabel 2	Verstoring van foerageergebied.	Verstoring en vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen (art. 11)
Vleermuizen	Tabel 3, Habitatrichtlijn bijlage IV	Vernietiging van verblijfplaatsen Verstoring van jachtgebied en mogelijk vliegroutes.	Verstoring en vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen (art. 11)
Huismus	Vogels met jaarrond beschermd nest (categorie 2)	Verstoring van foerageergebied.	Verstoring en vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen (art. 11)
Categorie 5 vogels	Vogels met jaarrond beschermd nest (categorie 5)	Verstoring en verlies van nestplaats	Verstoring en vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen (art. 11)
Overige broedvogels	Vogels	Verstoring en verlies van nestplaatsen indien wordt gewerkt tijdens broedseizoen. Verstoring van foerageergebied.	Verstoring en vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen (art. 11)

4.4 VOORKOMEN EN BEPERKEN VAN SCHADE

Algemene maatregelen

Tijdens het uitvoeren van werkzaamheden kan en moet schade aan beschermde soorten zo veel mogelijk worden voorkomen. In onderstaand overzicht is daartoe een aantal maatregelen en uitvoeringsvoorschriften opgenomen waarmee negatieve gevolgen voor in het wild voorkomende beschermde diersoorten kunnen worden voorkomen.

1. Schade aan broedvogels dient altijd voorkomen te worden. De werkzaamheden dienen minimaal buiten het broedseizoen van vogels (dus vóór half maart en na half juli) te worden gestart. Deze periode is een indicatie: sommige broedvogels hebben een afwijkende broedperiode. Er kan alleen onder de voorwaarde worden gewerkt dat er geen broedvogels in het broedseizoen worden verstoord. Het is van belang om voor het broedseizoen eventuele bomen te kappen en struiken te verwijderen.
2. Aanvullende verlichting dient 's avonds en 's nachts spaarzaam gebruikt te worden. Verstrooiing van licht naar de omgeving wordt voorkomen. Hierdoor wordt onnodige verstoring van vleermuizen en vogels voorkomen.
3. Bij werkzaamheden één kant op werken, zodat dieren de gelegenheid krijgen te ontsnappen.
4. Vanuit de algemene zorgplicht dient tijdens de werkzaamheden continu te worden gelet op aanwezigheid van al dan niet beschermde planten en dieren. Bij aantreffen van dieren en planten moet worden voorkomen dat deze gedood of verwond respectievelijk (bij planten) onnodig aangetast worden. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, worden passende maatregelen genomen of er wordt naar een andere oplossing gezocht.

Specifieke maatregelen

Om schade aan voorkomende soorten zoveel mogelijk te beperken en voorkomen, moeten de volgende specifieke maatregelen worden genomen:

5. Dieren uit de greppel wegvangen voordat deze wordt gedempt;
6. De bomenrijen langs het perceel dienen zoveel mogelijk te worden behouden. Indien bomen worden gekapt, is inventarisatie naar categorie-5 broedvogels gewenst. Ook is in dat geval onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk.
7. Verlichting op en nabij de bomenrijen dient voorkomen te worden. Hierdoor wordt onnodige verstoring van mogelijke vliegroutes of verblijfplaatsen van vleermuizen voorkomen.

Wanneer bovenstaande maatregelen worden genomen, zal een deel van de in Tabel 1 genoemde effecten zich niet voordoen, zoals het doden van dieren (overtreding van artikel 9). Een aantal effecten zijn echter niet te voorkomen. Onderstaand wordt ingegaan op de mogelijkheden in de vorm van ontheffingen of vrijstellingen hiervoor.

4.5 VRIJSTELLING EN ONTHEFFING

De Flora- en faunawet biedt enkele mogelijkheden om uitzonderingen te maken op de verbodsbepalingen in de vorm van vrijstellingen en ontheffingen. Voor de streng beschermde soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn (waaronder alle soorten vleermuizen) en broedvogels is het niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor ruimtelijke ingrepen⁵. Een plan of project kan dan alleen doorgaan door het vooraf nemen van mitigerende maatregelen zodat er geen effecten op de desbetreffende soorten meer zijn. In onderstaande tabel zijn de potentieel aanwezige beschermde soorten ingedeeld naar beschermingsniveau.

Tabel 2. (Potentieel) in het plangebied aanwezige soorten met beschermingsniveau.

Beschermings- en ontheffingsniveau	Voorkomende soortgroepen
Tabel 1: Soorten met algemene vrijstelling	Algemene zoogdieren en amfibieën
Tabel 2: Overige soorten met voorwaardelijke vrijstelling	Steenmarter
Tabel 3 (bijlage IV Habitatrichtlijn) en broedvogels: Streng beschermde soorten, geen ontheffing mogelijk.	Vleermuizen, huismus, categorie-5 vogels, overige broedvogels

Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Er hoeft dus geen ontheffing te worden aangevraagd voor de potentieel in het plangebied aanwezige, algemeen voorkomende soorten zoogdieren en amfibieën.

Voor soorten van tabel 2 geldt dat een ontheffing kan worden verleend als verbodsbepalingen worden overtreden. In het geval van steenmarter is het echter onzeker of de soort daadwerkelijk voorkomt in het plangebied en het gebruikt als leefgebied. Een ontheffing kan pas worden verleend als de soort na onderzoek is aangetroffen.

Een alternatieve manier van omgaan met soorten van tabel 2 is het werken volgens een goedgekeurde gedragscode. Wanneer aangesloten kan worden bij een gedragscode die aansluit bij het voornemen (bijv gedragscode van de bouw- en ontwikkelsector) en aantoonbaar gewerkt wordt volgens deze gedragscode, dan is vrijstelling aan de orde en hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

Voor vleermuizen (en andere soorten van tabel 3, bijlage IV Habitatrichtlijn) is het verkrijgen van een ontheffing voor dit project niet mogelijk. Er zijn twee manieren om hier mee om te gaan. De eerste manier is de plannen zodanig vormgeven dat de bomenrijen volledig ontzien worden. Dit houdt in dat er geen

⁵ Uitzondering hierop zijn projecten die een in de Vogel- of Habitatrichtlijn genoemd belang dienen.

bomen gekapt worden maar ook dat er geen licht- of geluidverstoring plaatsvindt in de directe nabijheid van de bomenrijen.

Als het niet mogelijk is de bomenrijen te ontzien, dan zal nader onderzoek plaats moeten vinden naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen. Het is sterk aan te bevelen om dit onderzoek volgens het vleermuisprotocol uit te voeren. Dit houdt in dat het plangebied gedurende een jaar op verschillende momenten onderzocht wordt.

Voor broedvogels geldt dat, wanneer buiten het vogelbroedseizoen wordt gewerkt (voor locaties waar broedvogels kunnen worden verstoord), voor de meeste broedvogels geen effecten zullen optreden. Een ontheffingsaanvraag is dan niet nodig. Indien bomen worden gekapt, is inventarisatie naar categorie-5 broedvogels gewenst.

De nesten van de categorie-5 vogels en huismus in het huis aan het rand van het plangebied zullen niet worden aangetast. Voor deze soorten is voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving aanwezig zodat de functionaliteit van de verblijfplaatsen niet in het geding is. Een ontheffingsaanvraag is niet nodig.

4.6 CONCLUSIE EN VERVOLGSTAPPEN

- In het plangebied en de directe omgeving komen beschermde soorten van de Flora- en faunawet voor.
- Niet alle schade is te vermijden, waardoor voor enkele zoogdieren en amfibieën van Tabel 1 verbodsbepalingen worden overtreden. Voor deze soorten geldt echter een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen;
- Door het nemen van maatregelen (paragraaf 4.4) kan een deel van de negatieve gevolgen voor beschermde soorten worden voorkomen of beperkt;
- Wanneer met een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt, zullen geen negatieve effecten op steenmarter plaats vinden en geen verbodsbepaling worden overtreden.
- Voor categorie-5 vogels en huismus die een nest hebben in het huis aan de rand van het plangebied is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de omgeving. Ook voor deze soorten wordt geen verbodsbepaling overtreden;
- Indien een aantal van de bomen wordt gekapt, is inventarisatie naar nesten van categorie-5 vogels gewenst;
- Indien een aantal van de bomen wordt gekapt, is inventarisatie naar het voorkomen van vleermuizen in het plangebied noodzakelijk. Onderzoek dient dan meerdere malen per jaar te gebeuren volgens het vleermuisprotocol. Ook als er sprake is van (tijdelijke of permanente) licht- of geluidverstoring in de directe omgeving van de bomenrijen aan de rand van het plangebied, is dit vervolgonderzoek noodzakelijk.

5

Conclusies en aanbevelingen

5.1 CONCLUSIES

Beschermde gebieden

- Door de bouw van de melkpoederfabriek zijn er geen effecten op de beschermde waarden van de EHS;
- Nader onderzoek naar de effecten van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden Teeselinkven en Stelkampsvan is noodzakelijk om te bepalen of dit significante effecten tot gevolg heeft. Hiervoor zijn depositieberekeningen uitgevoerd, deze worden in een aparte notitie besproken.
- Overige effecten door de melkpoederfabriek op de Natura-2000 gebieden zijn uitgesloten;

Beschermde soorten

- In het plangebied en de directe omgeving komen beschermde soorten van de Flora- en faunawet voor;
- Niet alle schade is te vermijden, waardoor voor enkele zoogdieren en amfibieën van Tabel 1 verbodsbepalingen worden overtreden. Voor deze soorten geldt echter een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen;
- Door het nemen van maatregelen kan een deel van de negatieve gevolgen voor beschermde soorten worden voorkomen of beperkt;
- Wanneer met een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt, zullen geen negatieve effecten op steenmarter plaatsvinden en geen verbodsbepaling worden overtreden.
- Voor categorie-5 vogels en huismus die een nest hebben in het huis aan de rand van het plangebied is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de omgeving. Ook voor deze soorten wordt geen verbodsbepaling overtreden;
- Indien een deel van de bomen wordt gekapt, is inventarisatie naar nesten van categorie-5 vogels gewenst;
- Indien een deel van de bomen wordt gekapt, is inventarisatie naar het voorkomen van vleermuizen in het plangebied noodzakelijk. Ook als sprake is van (tijdelijke of permanente) licht- of geluidverstoren in de directe omgeving van de bomenrijen aan de rand van het plangebied, is dit vervolgonderzoek noodzakelijk.

5.2 VERVOLGSTAPPEN

- Nader onderzoek naar de effecten van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden Teeselinkven en Stelkampsvan is noodzakelijk om te bepalen of dit significante effecten tot gevolg heeft. Hiervoor zijn depositieberekeningen uitgevoerd, deze worden in een aparte notitie besproken.
- Kap van bomen is niet noodzakelijk voor bouw van de inrichting, wel kan dit noodzakelijk zijn voor het realiseren van de gewenste oprit. Inventarisatie naar nesten en vleermuizen aan zijde van aanvoer weg vindt op dit moment plaats.

Bijlage 1

Provinciaal beleidskader Ecologische Hoofdstructuur Provincie Gelderland

Om de natuur in Nederland weer tot een goed functionerend ecologisch netwerk te maken, wordt de EHS begrensd en aangelegd, als netwerk van bestaande en nieuwe natuur. Het wettelijk kader voor het aanwijzen (begrenzen) en beschermen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de PKB Nota Ruimte. Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken van de EHS, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. Het EHS-beschermingsregime is opgebouwd uit verschillende elementen. Dit zijn naast het 'nee, tenzij'-regime, met als sluitstuk natuurcompensatie, de maatwerkinstrumenten EHS-saldobenadering en Herbegrenzen EHS. De feitelijke begrenzing van de EHS is op provincie-niveau vastgelegd in het Streekplan 2005 van de Provincie Gelderland. Hierin is ook het toetsingskader nader uitgewerkt.

WEZENLIJKE KENMERKEN EN WAARDEN

Definitie wezenlijke kenmerken & waarden in de Nota Ruimte (2004, p.114): "de wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen van het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en –kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde".

'Nee, tenzij'-regime en compensatiebeginsel

Het ruimtelijke beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de EHS het 'nee, tenzij'-regime. Dat wil zeggen dat ontwikkelingen in de EHS die significante gevolgen hebben voor de kenmerken en waarden van de EHS alleen kunnen worden toegestaan als er sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieve oplossingen zijn. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee, tenzij'-afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het 'nee, tenzij'-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden. Dit geldt ook voor externe werking.

Externe werking

In een brief van 3 december 2004 heeft de minister van LNV, mede namens de minister van VROM, besloten om in de Nota Ruimte het 'nee, tenzij' principe op gebieden in de nabijheid van EHS te laten vervallen (TK 29 576, nr. 12). In een brief van 5 juni 2008 heeft de minister nogmaals aangegeven dat ingrepen buiten de EHS niet worden beoordeeld op hun effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden binnen de EHS (TK 29 576, nr. 12). In de beantwoording van een aantal vragen van de vaste Kamercommissie voor LNV in 2008 is expliciet tot uitdrukking gebracht dat dit 'nee-tenzij' regime niet van toepassing is op ingrepen buiten de EHS die gevolgen kunnen hebben voor de EHS zelf, de zgn. "externe effecten" (TK 29576, nr. 52). Dit betekent overigens wel, dat bij een ingreep in de EHS, ook rekening gehouden moet worden met indirecte effecten, zoals geluidsverstoring en stikstofdepositie naar andere delen van de EHS.

Bijlage 2

Wettelijk kader Natuurbeschermingswet 1998

Natuurbeschermingswet 1998

Gebiedsbescherming

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen. Daarbij zijn twee categorieën beschermingsgebieden onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden.
- Beschermde natuurmonumenten.

Natura 2000-gebied

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen. Voor al deze gebieden gelden instandhoudingsdoelen.

De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingsdoelen niet in gevaar mogen komen. Om deze toetsbaar te maken kent de Natuurbeschermingswet 1998 voor projecten en andere handelingen, die mogelijke gevolgen voor soorten en habitats van de betreffende gebieden hebben, een vergunningplicht. Een vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de instandhoudingsdoelen van het gebied niet in gevaar komen. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken én wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen). Redenen van economische aard gelden ook als dwingende reden van groot openbaar belang. Als prioritaire soorten of habitats deel uitmaken van de instandhoudingsdoelen mogen redenen van economische aard alleen gebruikt worden na toetsing door de Europese Commissie.

Voormalig beschermd natuurmonument

Naast deze Natura 2000-gebieden kent de Natuurbeschermingswet ook beschermde natuurmonumenten. Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als beschermd natuurmonument of staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermde en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen dan onder de noemer van Beschermde Natuurmonumenten.

Een deel van de Beschermde Natuurmonumenten vallen samen met Natura 2000-gebieden. Hiervoor geldt bij definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden het toetsingskader van artikel 19 van de Natuurbeschermingswet voor Natura 2000-gebieden.

Beschermd natuurmonument

Waar de gebieden niet samen vallen blijven Beschermde Natuurmonumenten in stand en vallen onder het toetsingskader van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet, dat hieronder wordt toegelicht. Het gaat hierbij om 66 gebieden.

De status Beschermd natuurmonument betekent dat het zonder vergunning verboden is om handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor dat natuurmonument. Het gaat om handelingen die mogelijk significante gevolgen hebben (ook bij twijfel) voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke

betekenis of voor dieren en planten in dat gebied. Tenzij zwaarwegende openbare belangen bestaan ('dwingende reden van openbaar belang') die het verlenen van een vergunning 'noodzaken'. In tegenstelling tot de afweging bij een Natura 2000-gebied, hoeft hier geen alternatievenonderzoek plaats te vinden. Bij Beschermd natuurmonumenten ontbreken de instandhoudingdoelen als toetsingskader voor mogelijke effecten, zoals bij de Natura 2000-gebieden.

Het aanwijzingsbesluit van een Beschermd natuurmonument bevat echter een overzicht van de te behouden natuurwaarden. Het toetsingskader en het traject tot vergunningverlening is vergelijkbaar met dat van de Natura 2000-gebieden.

Voor handelingen buiten het beschermde natuurmonument (voor zover aangewezen voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998) die significante effecten kunnen hebben op het gebied is het begrip 'externe werking' van toepassing (art. 65 Natuurbeschermingswet). Dit betekent dat de vergunningplicht ook van toepassing is op handelingen buiten een Beschermd natuurmonument die negatieve gevolgen kunnen hebben.

Daarnaast is de zogenaamde Zorgplichtbepaling (art. 191 Natuurbeschermingswet 1998) van toepassing. Deze zorgplicht houdt onder andere in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor de natuurwaarden van het gebied, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om gevolgen te voorkomen of te beperken.

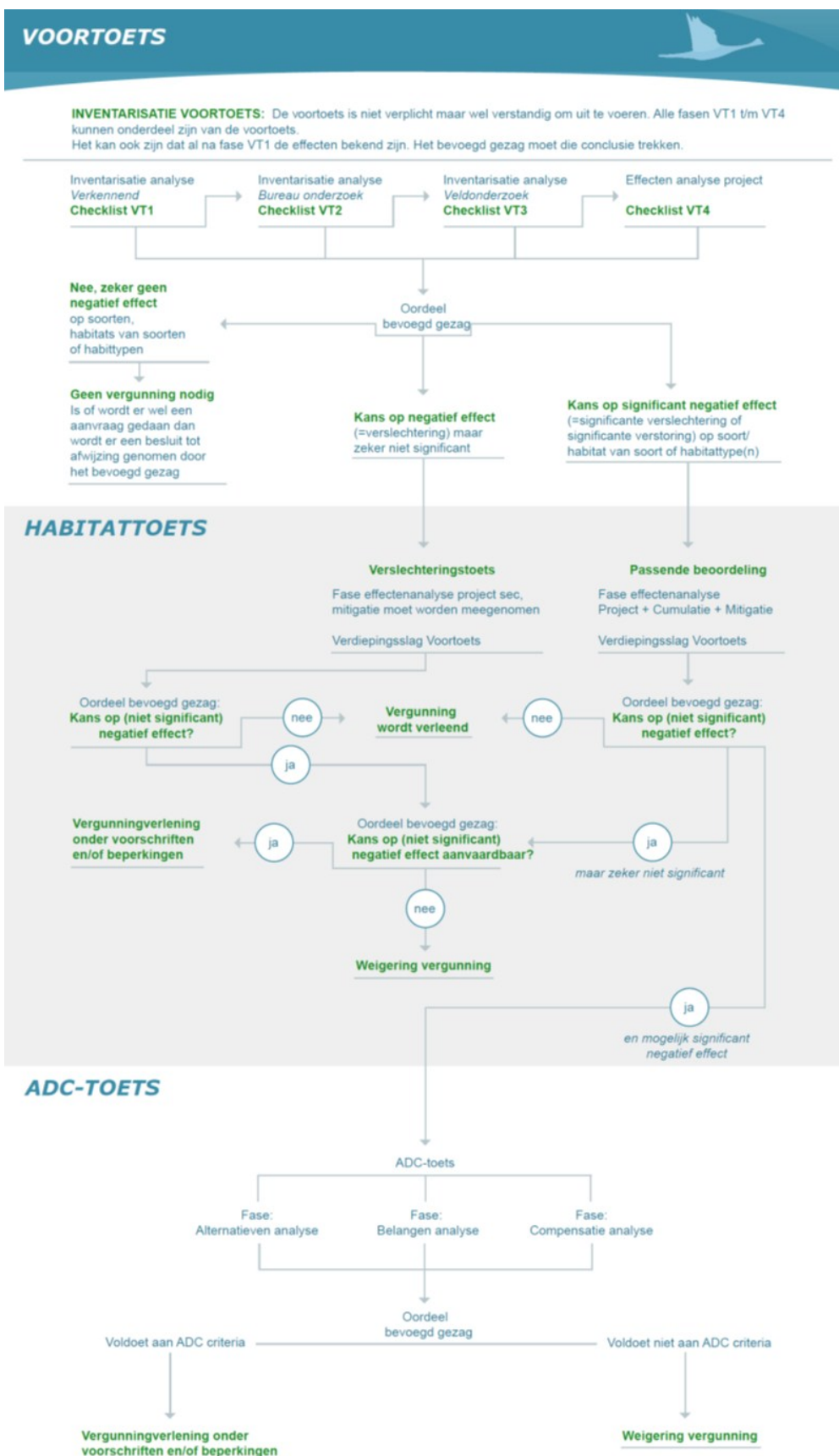
Vergunningverlening

De Natuurbeschermingswet kent twee routes voor het verlenen van een vergunning. Als er sprake is of kan zijn van significante verstoring van soorten en/of significante verslechtering van de kwaliteit van habitats, moet een Passende Beoordeling met ADC-toets (Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang, Compensatie) uitgevoerd worden. Als er wel verslechtering van de kwaliteit van habitats op kan treden, maar deze zeker niet significant zullen zijn, kan worden volstaan met een Verslechteringstoets.

Als er geen sprake is van de verslechtering van de kwaliteit van habitats en er hoogstens sprake is van niet-significante verstoring van soorten, is er geen Natuurbeschermingswetvergunning nodig.

In dat geval hoeft er ook geen nader onderzoek gedaan te worden. In figuur is het bovenstaande schematisch weergegeven⁶.

⁶ www.natura2000.nl

Figuur 5. Schematisch overzicht vergunningverlening Natuurbeschermingswet 1998.

Bijlage 3 Wettelijk kader flora- en faunawet

Algemene zorgplicht (artikel 2)

In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren en planten voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is de algemene zorgplicht als vorm van “basisbescherming” opgenomen (artikel 2). Hierin staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet.

Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen jegens beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Algemene Inspectiedienst (AID) worden stilgelegd.

Verbodsbepalingen

De algemene verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, zijn een belangrijk onderdeel van de Flora- en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

ALGEMENE VERBODSBEPALINGEN FLORA - EN FAUNAWET (ARTIKEL 8 T/M 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstellingen en ontheffingen

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het ministerie van EZ goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen, of is het mogelijk van de minister van EZ ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, kunnen verschillende groepen soorten worden onderscheiden. Deze groepen worden benoemd in het “Besluit van 28 november 2000 houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten”, kortweg genoemd “Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten”. Dit besluit heeft de status van een AMvB (Algemene Maatregel van bestuur). Onderstaande tabel heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels.

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1	Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10
Tabel 2	Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10.
Tabel 3	Soorten van bijlage 1 van de AMvB	Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: - dwingende reden van groot openbaar belang; - ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort; - enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er zorgvuldig wordt gehandeld. Door het ministerie kan een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag; EZ hanteert daartoe de term “Positieve Afwijzing”.

Tabel 3	Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Volgens de AMvB kan dit wel, echter recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is. Voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn is een ontheffing voor ruimtelijke ontwikkeling daarom niet mogelijk. Een plan of project kan dan alleen doorgaan als er door het vooraf nemen van mitigerende maatregelen geen effecten op de desbetreffende soorten meer zijn. Door het ministerie kan een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag; EZ hanteert daartoe de term "Positieve Afwijzing".
---------	---	--

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing is;
- er tevens sprake is van één van de volgende belangen:
 - a. bescherming van flora en fauna;
 - b. veiligheid van luchtverkeer;
 - c. volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vallen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde "vaste rust- of verblijfplaats". Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de "aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten" (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel.

Vogels	
Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.

Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
Categorie 5	Niet jaar rond beschermd; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaar rond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenoemde “omgevingscheck”. Daarbij dient een deskundige vast te stellen of er in de omgeving voldoende gelegenheid is voor de soort om zelfstandig een vervangend nest te vinden. Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheden) van negatieve effecten.

Plicht om vooraf te toetsen

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen:

- welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en nabij het onderzoeksgebied voor?
- heeft het realiseren van het plan of de uitvoering van geplande werkzaamheden gevolgen voor deze soorten?
- zijn deze gevolgen strijdig met de algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden, of zodanig uitgevoerd worden dat de invloed op beschermde soorten verminderd of opgeheven wordt?
- is, om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten, vrijstelling mogelijk of ontheffing (ex-artikel 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist (tabel 3, soorten van bijlage 1, AMvB)?
- is er, op basis van een gedegen maatregelenpakket ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen, zicht op een beschikking van het ministerie waarin goedkeuring wordt gegeven voor dit maatregelenpakket (LNV hanteert nu de term “Positieve Afwijzing”, eerder werd een ontheffing afgegeven) (tabel 3, soorten van Bijlage IV Europese Habitatrictlijn)?
- welke voorwaarden zijn verbonden aan vrijstellingen of ontheffingen en welke consequenties heeft dit voor de uitvoering van het plan?